

Juhtum

5a Paul ja 9a Mart elavad oma isa Kuuno ja tema elukaaslase Mia juures Kakumäel. Poiste ema Mari elab koos oma ema, väikese tütre (15 kuud) ja elukaaslasega Lasnamäel.

Mari jättis 4 aastat tagasi lapsed terveks päevaks kahekesi koju ja lastekaitsetöötaja, saades telefonikõne naabritelt, viis lapsed turvakodusse.

Kui saadi ühendust Pauli ja Mardi isa Kuunoga, võttis Kuuno lapsed enda juurde.

Kuunol ja Maril on Paul ja Mardi suhtes käimas tsiviilkohtumenetlus laste elatise, hooldusõiguse ja suhtluskorra küsimuses. Kuuno esitas kohtule avalduse Marilt elatise väljamõistmiseks ja ühise hooldusõiguse lõpetamiseks.

Mari vaidleb sellele vastu, ta esitas omalt poolt kohtule avalduse lastega suhtluskorra määramiseks. Ta soovib, et lapsed viibiksid tema juures üle nädala. Kuuno ei soovi, et poisid ema juures viibiksid, põhjendades seda sellega, et poisid ise ei taha, ema elukaaslane ei meeldi poistele.

Kuuno avalduse alusel on alustatud Mari suhtes kriminaalmenetlust seoses vägivalgaga Mardi suhtes. Kui Mart keeldus ema juures viibides koduste tööde tegemisest, lõi ema Marti hüppenööriaga.

Uurija kuulas mõlemad poisid üle. Mart rääkis, kuidas ema on nii teda kui Pauli käega löönud. Samuti rääkis Mart, kuidas isa käis koos tema ja Pauliga autoga sõitmas, olles enne seda koos oma sõpradega õlut joonud. Pauli ütlused on vastuolulised, nende põhjal ei saa aru, kas ka Pauli on füüsiliselt väärkoheldud.

Pauli lasteaiaõpetaja sõnul lööb Paul lasteaias teisi lapsi, laps kasutab väljendeid nagu „ostame sünnipäevaks õlled“, „sa oled joodik“, „ole vait! käi vittu!“. Paul lubas teistel lastel suu kinni kleepida, kui need vait ei jää.

Mart käitub koolis halvasti – segab tundi, on rahutu, ei keskendu, ei tööta kaasa. Isa on käinud temaga psühhiaatri vastuvõtul. Õpetaja saadab Mardi vahel tunnist med.õe juurde, kuna Mart kurdab halba enesetunnet ja kõhuvalu. Mart on med.õele rääkinud, et kodus isa karjub tema peale.

Kool on pöördunud Rajaleidja keskuse poole.

Lastekaitsetöötaja soovib Mardi ja Pauliga kohtuda seoses hooldusõiguse kohtumenetlusega ja lapsed ära kuulata. Isa saadab lastekaitsetöötajale e-kirja. „Kindlasti mingi tobe protseduur kohustab teid seda kohtumist korraldama. Oleks hea kui saaksite meie juurde tulla ja mitte ametnikuna aga näiteks minu tuttavana. Laps ei ole kursis kohtuvaidlusega ja ma sooviks, et nii ka jääks. Äärmiselt kahju, et teie omavalitsuses töötab nii ebakompetentne lastekaitse spetsialist nagu teie. Kui teile tundub, et see kohtumine on jube oluline ja teete midagi ülitähtsat kus laste huvid on vaja kaitsta, te eksite. Pööran teie tähelepanu sellele, et tegu on puht formaalse protsessiga. Kui vana minu laps ka ei oleks ma EI LASE MITTE KELLEGIL segada teda sisse vanemate vahel tekkinud vaidlustesse.“

Hiljem lisatav info lapse parima huvi ja lapsesõbraliku menetluse arutamiseks:

Pauli ülekuulamisel kriminaalmenetluse raames unustas politseiuurija öelda ülekuulamise alguses, et Paul ei pea andma ütlusi oma lähedaste (sh ema) vastu. Sellest lähtuvalt tuli Paul kahe kuu möödudes uuesti üle kuulata. Paul ei mäletanud enam sündmust, mille suhtes teda üle kuulati.

Küsimused

- ▶ Kuidas ja kas viieaastane laps saab sellisest õigusest aru?
- ▶ Kuidas seda õigust lapsele selgitada?
- ▶ Kuidas suhestub lapse parima huviga see, et ta oma võimaliku väärkohtleja vastu ei pea ütlusi andma?